

9+1 OK, AMIÉRT ÉRDEMES ÉNEKELNI

Kutatások egész sora bizonyítja, hogy az éneklés szeretete nem csupán ösztönös dolog, hanem egy sor komoly tudományos oka is van. Tudósaink (egy kutatók, neurológusok, pszichológusok, és persze a zenepedagógusok) évtizedek kutatásával és hosszú évek tapasztalatával támasztják alá, hogy az embernek szüksége van a zenére, az éneklésre.

A közös éneklés olyan művészeti, szociális és oktatási tevékenység, amely többek között biztosítja a kultúrák közötti megértést, a szociális integrációt és mások elfogadását, hozzájárulva ezzel az emberek (az állampolgárok) testi és lelki egészségéhez és ezen keresztül azon társadalom jólétéhez, amelyben élnek és dolgoznak.

ÍME A KILENC LEGGYAKRABBAN EMLEGETETT OK, AMIÉRT AZ ÉNEKLÉS NAGYSZERŰ LEHET:

1. Az éneklés erősíti az immunrendszert, kialakítja a helyes légzést, a helyes testtartást.
2. Az éneklés serkenti a mentális éberséget, a memóriát, a koncentrációt és a kreativitást.
3. Az éneklés csökkenti a stresszt, a haragot, a féltelmet, a depressziót és a szorongást.
4. Az éneklés segít a betegségek leküzdésében, megelőzheti a tüdő- és szívpanaszokat valamint az Alzheimer-kórt is (sőt a koronavírus tünetivel kapcsolatban is ellenállóbbnak bizonyulnak a sokat éneklők).
5. Az éneklés endorfint szabadít fel, ezáltal örömezzést ad, boldogabb, elégedettebb és egészségesebb életet biztosít.
6. Az éneklés enyhíti a magányt, társakat, barátokat ad.
7. Az éneklés növeli az önbizalmat, segít helyet találni a közösségben.
8. Az énekléssel, zenével intenzívebben foglalkozó gyermekek sikeresebbek a többi tantárgy elsajátításában is.
9. Az éneklő fiatalok közül kerül ki a jövő koncertlátogató közönségének nagy része.

ÉS A TIZEDIK, PLUSZ EGY OK:

Valamennyien arra vágyunk, hogy egészséges, értelmi és érzelmi intelligencia tekintetében is erős, harmonikus generáció nőjön fel, amelyik a világot jobbá teszi. Az a felnővekvő generáció, amelyik nem tanul meg a zene segítségével a napi gondoktól kilépni, feltöltődni, a ránehezedő stresszt oldani, az vélhetően neurotikus, hektikus lesz, és várhatóan a sok egyéb megszerzett tudást sem képes

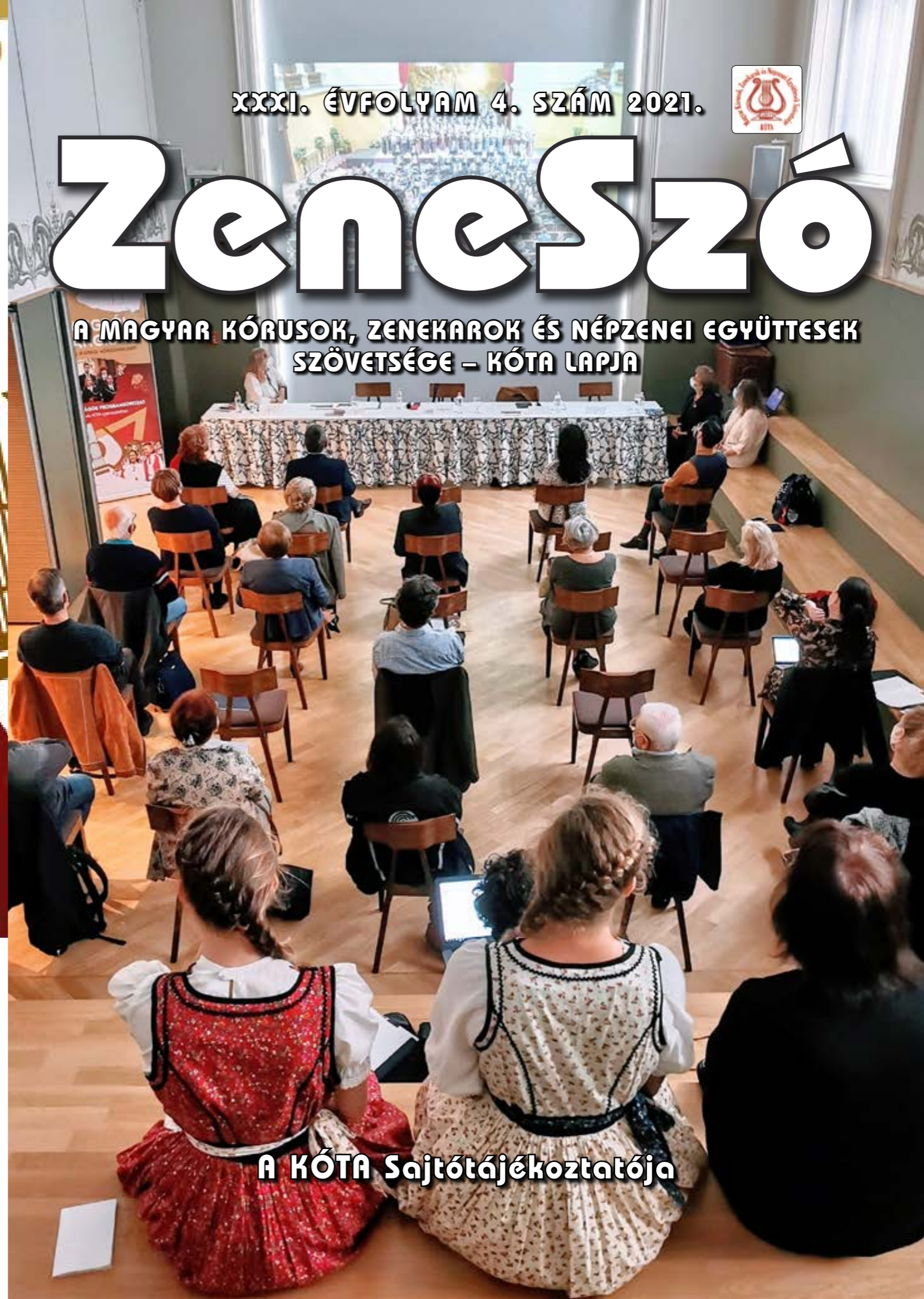
úgy hasznosítani, mint a kékleg harmóniában élő ember. Ehhez sokféle út van – a zene, az éneklés, a karéneklés ezek közül bizonyítottan olyan egyszerű út, amelyhez nem kell több, mint az a hangszer, amely mindeniknek a torkában van.

XXXI. ÉVFOLYAM 4. SZÁM 2021.

ZeneSzó

A MAGYAR KÓRUSOK, ZENEKAROK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK
SZÖVETSÉGE – KÓTA LAPJA

A KÓTA Sajtótájékoztatója

A KÓTA sajtótájékoztatója (Pribay Borbála).....	3-5. oldal
Rónaszékiné Keresztes Monika	5-6. oldal
Dr. Lebanov József.....	6-7. oldal
A Gárdonyi-család köszöntése (Dr. Szabó Balázs)	8-9. oldal
Megemlékezés Ugrin Gábor tanár úr sírjánál a Farkasréti temetőben (Losonczy Katalin)	9-11. oldal
Tillai Aurél az idei Tüke-díjas (Kertész Attila)	11-12. oldal
„Hangról hangra”...Az ifjúsági kóruséneklésért (Löfi Gellért Attila).....	12-15. oldal
„Szónyi Erzsébet emlékére” – könyvbemutató a Pesti Vigadóban (Papageno.hu)	16. oldal
NépZeneSzó	
Rustico – CD ajánló (Fehér Anikó)	17. oldal
Hopp hajnalig – a bukovinai székelyek muzsikája – CD ajánló (Fehér Anikó)	18. oldal
Fiatalkorú virtuózok az Erkel Ferenc Társaság koncertjén (Somogyváry Ákos)	19. oldal

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPIJÁN

FAZEKAS PÁLNÉ TESZÁRIK MÁRIA énektanárt, karvezetőt	(1931. 04. 25.)
DR. KEREKESNÉ PYTEL ANNA karnagyot, zenetanárt	(1946. 07. 27.)
MOCSEKONYINÉ TALLÉR EDIT karnagyot, zenetanárt	(1941. 04. 10.)
TARDY LÁSZLÓ karnagyot, egyházzene-szert	(1941. 07. 22.)
DR. TÓTHPÁL JÓZSEF főiskolai tanárt, a filozófiai tudományok kandidátusát, a KÓTA előző főtítkárát	(1936. 03. 13.)
VÁRNAI FERENC zeneszerzőt, zenetanárt	(1936. 02. 12.)

Sok szeretettel gratulálunk, további munkájukhoz jó egészséget, sok sikert kívánunk!

ÉVFORDULÓK:

10 éve hunyt el CSÍK MIKLÓS karnagy, középiskolai énektanár	(1930–2011)
20 éve hunyt el FASANG ÁRPÁD karnagy, zeneszerző	(1912–2001)
25 éve hunyt el LUKIN LÁSZLÓNÉ HORVÁTH ESZTER zenetanár	(1927–1996)
90 éve született OLSVAI ENDRE népzene-tudós	(1931–2013)
90 éve született REMÉNYI JÁNOS karnagy	(1931–1996)
95 éve született FORRAI KATALIN zenetanár	(1926–2004)
95 éve született KISTÉTÉNYI MELINDA orgonaművész	(1926–1999)
100 éve született DR. KÁLMÁN LAJOS népzene-tudós	(1921–1999)
140 éve született BARTÓK BÉLA zeneszerző	(1881–1945)

A Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége - KÓTA 2021. május 31-én sajtótájékoztatót tartott a Hagyományok Házában az előző évben végzett munkáról és az új tervekről.

„50 ÉVE AZ AMATŐR ZENEI ÉLET SZOLGÁLATÁBAN” a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA a járvány ideje alatt is segíti az ország együttesének munkáját.

Dr. Mindszenty Zsuzsanna elnök beszámolt a KÓTA pandémia idején végzett munkájáról is, a „Hangról Hangra” program tavalyi nyitókoncertjéről, valamint a program részeként tervezett, de elmaradt konferenciákról, amelyeknek előadásai így kötetben olvashatók. Elmondta, hogy *Hangról betűre... – Rendhagyó konferenciák* címmel jelent meg magyar nyelvű tanulmánykötetük, valamint a magyar és angol nyelvű *Álmok szárnyán a jövőbe* című könyv, amelyben 12 írás olvasható. Összefoglaló készült *9+1 ok, amiért érdemes énekelni* címmel, amely az éneklés egyénre és közösségre gyakorolt jótékony hatásait mutatja be.

Rónaszékiné Keresztes Monika, az Emberi Erőforrások Minisztériuma magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztosa a muzikalitás, az éneklés, a zene, a zenei anyanyelv művelésének fontosságára hívta fel a figyelmet. Kiemelte: egy egészséges személyiségű, fejlett lelki intelligenciájú társadalom és nemzet számára létfontosságú, hogy kellően művelt verbális anyanyelve és képzett zenei anyanyelve is legyen. Magyarország Kodály pedagógiai munkássága révén kivételes helyzetben van, az immár 50 éves KÓTA pedig ezt a kincset őrzi és ápolja - mutatott rá.

Az esélyegyenlőséghez is hozzájáruló művészeti oktatás jelentőségét emelte ki Lebanov József, az EMMI Köznevelési Stratégiai Főosztályának főosztályvezetője, aki felidézte a Kodály Program elemeit is.

2020 első félévében a KÓTA megbízást kapott az EMMI Köznevelésért Felelős Államtitkárságtól, hogy az ifjúsági kórusok és a zenei nevelés támogatásának céljából hozzon létre sokszínű, értékvédő programot. A cél eléréséhez a költségvetésből akkor jelentős összeget kapott a kórus-szövetség, mely felvállalta, hogy küldetésével összhangban országos szintű kórustalálkozók, az énekes ifjúságot nagy számban aktivizáló, minősítő hangversenyek, nagy rendezvények, tanári, karvezetői továbbképzések, nemzetközi szintű zenei nevelési konferenciák szervezésével szeretné Magyarországot művészeti, szellemi és emberi fejlődését elősegíteni. A program indulása után azonban a járványhelyzet alakulásával a meghirdetett rendezvényeket el kellett halasztani, és helyettük olyan programokat megvalósítani, melyek eredményesen segíthették a karanténba kényszerült énekesek, zenészek csoportjait.

A KÓTA szakemberei a nemzetközi és hazai kutatások, híradások folyamatos figyelemmel kísérése nyomán többször is adtak ki az aktuális helyzethez igazított állásfoglalást az amatőr zenei

csoportok tevékenységével kapcsolatban. A visszajelzések alapján az ország karnagyai, együttesvezetői rendkívül hálásak voltak az iránymutatásért, és a közösségek biztonságát leginkább szem előtt tartó javaslatok megfogalmazásáért. A KÓTA honlapján külön menüpontban találhatóak meg összegyűjtve mind ezen állásfoglalások, mind a hozzájuk felhasznált források linkjei, valamint a karantén ideje alatt összegyűjtött és publikált tudástár, melyben az ország különböző pontjain dolgozó karnagyok, énektanárok foglalták össze tapasztalataikat, hogy ihletet és erőt adjanak sorstársaiknak a várakozás nehéz ideje alatt.

Állásfoglalásunkat 2021. május 25-én frissítettük utoljára a mostanra megint gyakran megváltozó jogszabályi környezethez igazodva, és bízunk benne, hogy alkalmazásával egyre több együttes térhet vissza a közösségi zenélés kedvelt és megszokott formáihoz.

Támogatónk, az EMMI kérésére emellett 9+1 ok, amiért érdemes énekelni címmel összeállítottunk egy rövid összefoglalót, mely az éneklés egyénre és közösségre gyakorolt jótékony testi és lelki hatásait foglalja össze.

A járvány ideje alatt sajnos egyáltalán nem tudtuk hagyományosnak számító rendezvényeinket megtartani, így azoknak valamiféle helyettesítő formát kellett találnunk. Ilyen volt a Magyar Kórusok Napja, melyet élő koncertsorozat helyett 2021 decemberében online műsorfolyammal ünnepeltünk meg, a vártnál jóval több jelentkező énekkarra tekintettel végül összesen 14 órás lebilincselő műsorral, melyet Facebook-oldalunkon és YouTube-csatornánkon is vissza lehet nézni. Az élő adást az ünnep két napja alatt sokszázan követték, és azóta még többen tekintették meg.

A „Hangról Hangra” program keretében tervezett két konferenciánk sem valósulhatott meg az eredeti tervek szerint, így ezeket végül könyv formájában jelentettük meg és ezúton tárunk a nagyközönség elé.

Hangról Betűre... – Rendhagyó konferenciák című magyar nyelvű tanulmánykötetünk két nagy részből áll. Az eredeti „Hangról Hangra” program fontos eleme volt az a terv, hogy szakembereink „országjárásra” indulnak, és országjárta a kórusvezetést, vala-

mint az iskolai énektanítást elméleti és gyakorlati szempontból is segítő rövid előadásokat, interaktív foglalkozásokat tartanak. Ezek a rendkívül sokféle témát körüljáró, számos jó ötletet felvultató kiselőadások alkotják a kötet első részét, Gondolkodtató kedvcsinálók alcímmel. A KÓTA hagyományosan minden tavasszal megrendezésre kerülő karvezető konferenciája 2020-ban a romantikus zene témáját járta volna körül – a kötet második részében ezek az előadások olvashatóak.

Álmok szárnyán a jövőbe – Hold fast to dreams while embracing the future címmel pedig annak a nemzetközi zenei nevelési konferenciának az anyaga olvasható magyarul és angolul is, melyet a kodályi nevelési koncepció Magyarországon és a nagyvilágban használatos módszereivel és általános helyzetével kapcsolatosan tartott volna a KÓTA a Nemzetközi Kodály Társasággal és a Magyar Kodály Társasággal együttműködve, a téma hazai és külföldi szakértőinek megszólaltatásával. A kötetben olvasható 12 írás jelent és jövőt átvélve, elméletet és gyakorlatot, valamint ösztönzést is ad az érdeklődő olvasóknak.

A két kötet előzetes egyeztetés után a KÓTA titkárságán elérhető.

Az eddig összefoglalt törekvéseink mind azt a célt szolgálják, hogy a járvány idején se hagyjuk elmeny és továbbképzési lehetőség nélkül az ország amatőr énekeseit, népzeneészeit. Ennek szellemében kínáltuk az évad utolsó programját is, melyet a korlátozások fokozatos oldása ellenére még mindig az online térben lehetett követni:

2021. június 5. 12.00
Legyen a KORTÁRS zene mindenkié! – XVII. Magyar Karvezető Konferencia

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemmel együttműködve (és mind a Zeneakadémia, mind

pedig a KÓTA online felületein elérhetően) öt előadásból álló sorozatot közvetítettünk élőben. A konferencia előadói (Kocsis-Holper Zoltán, Nemes József, Somos Csaba, Szabó Soma és Szabó-Sipos Máté) kiváló karnagyok, rendkívül sikeres együttesek vezetői, akik előadásaikban betekintést adnak a XX-XXI. századi kórusművek színes világába.

A „Hangról Hangra” programsorozat támogatója az Emberi Erőforrások Minisztériuma.

A sajtótájékoztatót szervezte: a Magyar Kórusok, Zenekarok és

Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA
Nyilatkozott: Dr. Mindszenty Zsuzsánna, a KÓTA elnöke

Felléptek a Pannonia Sacra Katolikus Általános Iskola diákjai.

Felkészítő tanár: Blazsek Andrea

Pribay Borbála

RÓNASZÉKINÉ KERSZTES MONIKA FELSZÓLALÁSA A KÓTA SAJTÓTÁJÉKOZTATÓJÁN

Miért fontos a Minisztériumnak a KÓTA-val való együttműködés?

A beszédéről, beszédkészségről mindenki úgy vélekedik, hogy az az egyik legfontosabb emberi tulajdonság. Ugyanakkor a muzikalitásról már sokan úgy gondolják, hogy az nem lényeges, a mindennapokban bármikor nélkülözhető luxustulajdonság, ami, ha van, jó, de ha nincs, az sem baj.

Pedig a zenének és éneklésnek jelentős szerepe van a társadalmi kohézióban. A „modern”, mai embernek talán még sohasem volt nagyobb szüksége rá, mint éppen most.

A Minisztériumnak nem önmagában fontos a KÓTA-val való együttműködés, hanem azért, mert az a magyar emberek lelki intelligenciája, boldogabb élete és ezen keresztül az egész nemzet számára fontos.

Minden idők legszelebb kínálatát élvezzük ma a kommunikációs eszközök terén. Ezzel párhuzamosan mégis azt tapasztaljuk, hogy az egymással történő beszéd, annak értése, átadása lélektől-lélelig egyre csak romlik.

Hámori József professzor, akit épp egy hónapja veszítettünk el, és akire ez úton is tisztelettel emlékezem, tudományos munkáiban világosan kifejtette, hogy a két agyfélteke megfelelő arányú működtetése integrálja az ember személyiségéhez szükséges képességeket.

Sőt, az ének és a muzika érzékelése, melyért a jobb agyfélteke felelős, mint magasan differenciált tudatos tevékenység, megelőzte a beszéd kialakulását a törzsféjlődés során, sőt azt pozitívan befolyásolta.

Tehát egy egészséges, fejlett lelki intelligenciával rendelkező társadalom és nemzet számára létfontosságú, hogy kellően művelt verbális anyanyelve és képzett zenei anyanyelve is legyen.

Magyarország kivételesen helyzetben van, hiszen Kodály Zoltán egész pedagógiai munkássága, az emberi énekhangon keresztül, tálcan kínálja az értéket és az élményt. A népdalokra épített kóruskultúra beszéd és ének egyben, és ez az egység az egymást értő emberekből közösséget formál. **A gyermekekből indul ki, és a gyermekekért van**

mindez, a lehető legkisebb kortól kezdve.

Ezt a kincset őrzi és ápolja az immár 50 esztendő KÓTA, annak minden tevékenysége és áldozatos munkatársai. Sajnos az elmúlt bő egy évben az egész magyar kórusélet, az EMMI által is támogatott „Hangról hangra” program is a színpadok mögé kényszerült a Covid világvágy miatt. De a szervezet nem állt le, mindent megvalósított, ami csak az online térben lehetséges. Ezekről fogunk hallani részletesen is.

Egyetlen eseményt szeretnék külön is kiemelni ezekből, melyet a KÓTA és a Papageno Facebook-oldalán magam is személyesen végig hallgattam. 2020. december 16-án és 17-én, 137 énekharang közreműködésével több órás műsorfolym közvetítését élhettük át sokan, beszélgetésekkel, zenei összeállításokkal. Gyakorlatilag Magyarország megsze-

mélyesített kórustérképe költözött az otthonokba a karácsonyi ünnepi készülődések alatt, beleértve Erdélyt, a Felvidéket, sőt külföldi kórusokat is.

Hatalmas munka lehetett, már csak külön ezért is köszönetet szeretnék mondani a szervezőknek.

Minden reményünk és szándékunk, hogy mostantól újra fényre kerüljön a magyar kórusélet, és gyümölcsözővé váljon a minisztériummal való további együttműködés.

Rónaszékiné Keresztes Monika
(a magyar zenei nevelésért felelős miniszteri biztos)

DR. LEBANOV JÓZSEF FELSZÓLALÁSA A KÓTA SAJTÓTÁJÉKOZTATÓJÁN

Tisztelt megjelentek!

Célunk, hogy a köznevelési rendszer fejlesztéseinek eredményeként esélyegyenlőséget teremtő, versenyképes tudást biztosító, magas színvonalú köznevelés jöjjön létre, amelyben a felnövekvő nemzedékek valódi értékekkel, boldogulásukat segítő ismeretekkel gyarapodnak.

Hosszú ideig a művészettel foglalkozás státuszszimbólum volt, mivel a különböző történelmi korokban a művészeteket a felsőbb társadalmi osztályokkal hozták összefüggésbe. Ennek eredményeképp sokan kirekedtek az alkotás világából.

Ma már mindenkinek lehetősége van arra, hogy a művészetek által kifejezhesse önmagát, elmondhassa gondolatait, érzelmi hatásokat közvetítsen. Bár a XXI. századot elsősorban a folyton változó technikai-gazdasági folyamatok jellemzik, a rugalmasság és a gyors döntési képesség mellett egyre fontosabb a szociális érzékenység, az érzelmi intelligencia, a kreativitás és nem utolsósorban az önkifejezés.

Az is a feladatunk, hogy a gyerek érdeklődését és tudásvágyát gondozzuk, fenntartsuk, motiváljuk őket alkotó tevékenységekkel, amely által lépésről lépésre fedezhetik fel a világot. Ezt a nagyszerű folyamatot támogatják a művészetek, a zene, a maguk komplexitásával.

A gyerekek egyik alaptulajdonsága a világra való rácsodálkozás, azaz a világ megismerése, felfedezése. Az érzelmi intelligencia fejlődésére nagy hatással vannak az egyes művészetek.

Örömmel tölt el, hogy ma olyan rendezvényen vehetek részt, amely a nevelésnek-oktatásnak ezt a fontos területét mutatja meg nekünk.

Gyakran feltesszük magunknak azt a kérdést, hogy hogyan tudjuk a zeneoktatást támogatni, a következő nemzedékek tehetségeit segíteni pályájuk elindulásában.

A feladat mindig és most is az a számunkra, hogy olyan átfogó, országos programokat valósítsunk meg, amelyek minél szélesebb körben előmozdítják a művészetoktatást, a tehetségek fejlődését.

Tehát ahhoz, hogy a magyar társadalom nyitottan, értő fülekkel közeledjen a saját nemzeti zenekultúrájához, fontos a zenetanulást, a kóruséneklést támogatni.

Ha ezt az ötletet sikerül nemcsak lelkesedéssel, hanem jól megtervezett programmal és méltó mennyiségű anyagi háttérrel is feltöltenünk, akkor minden esélyünk megvan arra, hogy a jövő nemzedék a zenei kultúrát ismerő, használó felnőtté váljon, és felfedezzük azokat a még alig

ébredő tehetségeket, akik majd a világ legrangosabb koncerttermeiben fognak fellépni.

A magyar zenei élet, zenepedagógiánk újragondolása, a mai világba történő beillesztése érdekében Kodály Zoltán születésének 135., halálának 50. évfordulója alkalmából a Kormány meghirdette a Kodály Programot.

A 2018. és a 2019. évben 3-3 Mrd Ft, majd 2020. és 2021-es években 1-1 Mrd. Ft összegben valósult meg a Kodály Program az állami és az egyházi fenntartású intézmények számára. Az elmúlt évtizedekben nem látott mértékű támogatás kiemelkedő jelentőségű a magyar zeneoktatás eszközmegújítása tekintetében, továbbá érdemi szerepe van a kórusmozgalom elősegítése vonatkozásában. A Program számos részprogramból áll össze, iskolai kórusok munkájának támogatása, szakmódszertani továbbképzések, Éneklő Ifjúság program, és a hangszercsere program.

A 2019. évben nevesítésre került a Mindennapos Éneklés Program, amelynek része volt a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége lebonyolításával megvalósuló Ifjúsági kórusok és a zenei nevelés támogatása. A program célja kórustalálkozók, az énekes ifjúságot nagy számban aktivizáló minősítők, rendezvények, koncertek, továbbá konferenciák, továbbképzések támogatása. A programra 100 millió forintot kapott a szervezet.

2020. évben a Program 50 millió forint forrást nyújtott a KÓTA-nak, akik vállalták iskolai keretek között alapítandó vagy már működő kórusok szakmai-művészeti programjainak támogatását.

2021. évben is biztosít forrást a Program a Szövetség lebonyolításával megvalósuló koncertek, rendezvények, találkozók szervezéséhez. Ezen belül vállalják élményszerű, nagyobb tanulólétszámmal megvalósuló, közös éneklést középpontba helyező programok szervezését az ország több pontján; szakmai továbbképzések megvalósítását; a Magyar Kórusok Napja nagyrendezvény lebonyolítását; és az éneklés, a zene hatását, szerepét bemutató dokumentum elkészítését. A támogatás összege: 40 millió forint.

Ez utóbbi dokumentum szerepét fontos hangsúlyoznunk, fókuszba és kontextusba helyezni. A kiadvány ragyogóan mutat rá az éneklés, a zenélés közvetlen és tarszfer hatásaira, fontosságára, jelentőségére. Fontos, hogy hivatkozik hazai és nemzetközi tudományos kutatások eredményeire, azokat közérthetően mutatja be.

Számtalan vizsgálat szól amellett, hogy a gyerekek érzelmi intelligenciája a művészeti nevelés során fejlődik leginkább; mindeközben fejleszt a gyermek személyiségét is. Hozzájárul a jobb terhelhetőséghez, a kifejezőképesség alakulásához; másrészt a hátrányos helyzetből induló tanulók esélyegyenlőségének elősegítéséhez, ezáltal segítve a továbbtanulásukat, társadalmi helyzetükből való kiemelkedésüket. A művészetoktatás a köznevelési rendszer eredményességét azzal segíti, hogy a tanulók a művészetekben elért eredményességük transzfer hatásaként a többi tantárgyban is eredményesebben teljesítenek. A művészetek kapcsán olyan kompetenciák javulnak, amelyek későbbiekben a munkaerő-piaci elhelyezkedésüket megkönnyítik (kreativitás, problémamegoldó képesség, szabályok követése, figyelem orientáció, érzelmi intelligencia, digitális kompetenciák, tapasztalat csapatmunkában stb.).

A végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése érdekében célként jelenik meg a kompetencia- és személyiségfejlesztő, tehetséggondozó – kiemelten a művészeti tehetségek -, készségfejlesztő tanulási programok, foglalkozások alkalmazásának bővítése és az ezekhez kapcsolódó tevékenységek fejlesztése, amelyeknek kifejezetten jelentős szerepe lehet a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű csoportok támogatásában, fejlesztésében.

Javasolom, sőt kérem, hogy a kiadványt vigyük magunkkal, majd elolvasása, megismerése után – annak jelentőségét felismerve – mindannyian a saját lehetőségeinket kihasználva vigyük hírét, mekkora szerepe van, lehet a művészetoktatásnak, zeneoktatásnak a fiatalok és mindannyiunk életében.

A program megvalósításához kitartó munkát, sok örömet és sikereket kívánok a szervezők, a résztvevő tanulók, pedagógusok, kórusok számára, továbbá kívánom, hogy a közönség, a szülők számára is élményt adjanak a koncertek, rendezvények.

Engedjék meg, hogy köszöntőmet szintén Kodály Zoltán szavaival zárjam:

„Lehet élni zene nélkül is. A sivatagon át is vezet út. De mi (...) azt akarjuk, hogy az ember ne úgy járja végig élete útját, mintha sivatagon menne át, hanem virágos réteken”

Dr. Lebanov József
(az EMMI Köznevelési Stratégiai Főosztály főosztályvezetője)

A GÁRDONYI-CSALÁD KÖSZÖNTÉSE

Gárdonyi Zoltán (1906-1986), a Kodály-tanítvány zeneszerző és zenetudós, a Zeneakadémián generációkat oktató pedagógus munkássága jó ideig kevésbé volt ismert a magyar zenei élet szélesebb nyilvánossága előtt: nevéhez a szakmai közvélekedés sokáig a 20. század második felének hazai viszonyai között meglehetősen degradáló „protestáns egyházzenesész” jelzőt társította. Kevesen tudták, hogy Gárdonyi életműve az egyházzenei kompozíciók mellett a zenekari és versenyműveken át a népdalfeldolgozásokig, a legkülönbözőbb apparátusra szánt vonós és fúvós kamarazenétől a zongora- és orgonadarabokig, az a cappella kórusoktól a zongorakíséretes dalokig műfajok széles skáláját vonultatja fel – e gazdag termésnek 1972 óta, vagyis a Gárdonyi-család Németországba való végleges kitelepését követően azonban csupán töredéke hangzott el Magyarországon. Gárdonyi Zoltán egyházzenei művei – elsősorban a vele még személyes kapcsolatban lévő magyar muzsikusok, nagy részben volt tanítványok tiszteletre méltó erőfeszítéseinek köszönhetően – ugyan fel-felcsendültek a protestáns templomok falai között, világi kompozíciói azonban szinte teljesen eltűntek a koncerttermekből. Hasonló kettősség jellemezte a zenetudós recepcióját: a több kiadást megért Elemző formátan a magyar zeneoktatás repertóriumának egyik alapműve, ahogyan a Liszt-kutatás területén tett fontos felfedezéseit is értékén kezeli a zenetudomány – ugyanakkor jelentős Bach-könyvei lassanként feledésbe merültek.

Gárdonyi Zoltán fia, az 1946-ban Budapesten született, pályáját Németországban, a würzburgi Zeneművészeti Főiskola professzoraként kiteljesítő Gárdonyi Zsolt neve zeneszerzőként, orgonaművészként és zeneelmélet-tudósként világszerte ismert. A többek között Bajor Állami Díjjal, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem díszdoktori címével és a Magyar Köztársaság Elnökének Érdemérmével kitüntetett muzsikus komponistaként mindenekelőtt az orgona- és egyházzene területén működik, műveit számos hanglez- és rádiófelvétel rögzíti. Zeneelméleti publikációiban a 19. és 20. század harmóniavilágának elemzése, illetve a zeneszerzés, az interpretáció, az analízis és az improvizáció területei között fellelhető összefüggések és kölcsönhatások bemutatása kap fontos szerepet: kutatásainak eredményeit mesterkurzusain és vendégelőadásain számos európai országban és a tengerentúlon is megismerhették hallgatói. Az elmélettudós, a gyakorló muzsikus és a rendkívül eredményes tanár szempontjait ötvöző könyveit, nemkülönben a hagyomány és a modernitás izgalmas szintézisét megteremtő kompozícióit mindenhol élénk érdeklődés fogadja, koncertező orgonaművészként pedig – több évtizedes pályája során – édesapja és saját zenéjének előadói tradíci-

óját is sikerrel alapozta meg.

Gárdonyi Zsolt ars poeticája szerint zenéjének hallgatóit nemcsak műélvezetben, de lelkileg tápláló és hitben erősítő élményekben kívánja részéssíteni a legmagasabb művészi ideálokot követő, ugyanakkor a legszélesebb nyilvánosság számára is érthető és befogadható kompozíciói által. A magyar egyházzene problémái felé mindig kiemelt figyelemmel forduló orgonista-zeneszerző a magyar protestáns gyülekezeti ének kíséretének színvonalát javítandó jelentette meg 2007-ben (Karasszon Dezső orgonaművésszel közösen) Alternatív koráliskoláját, melyben rövid kompozíciók és szöveges magyarázatok igazítják el a modern zeneszerzői irányzatokkal ismerkedni vágyó egyházzeneszket. Az elméleti útmutatást kurzusain gyakorlatba is átültetve számos fiatalnak mutatta meg Magyarországon egy szellemiségében és zeneiségében korszerű Musica Sacra felé vezető utat.

A Gárdonyi-életművek az 1990-es évek elején tértek vissza Magyarországra: a Gárdonyi Zsolt kezdeményezése nyomán megjelent kottakiadványok a korábbiaknál jóval szélesebb körben tettek elérhetővé zenéjüket az érdeklődők számára. Műveik egyre többször szólaltak meg nagy nyilvánosság előtt, s a számos kiváló nyugat-európai felvétel mellett több magyarországi CD-lemez is rögzítette az Őuvre jelentős részét. A Gárdonyi Zoltán nevet felvett együttesek (Fóton, Sopronban, Szekszárdon és Veszprémben) és intézmények (Biharkeresztesen), egykori budapesti lakóházukon elhelyezett emléktábla, Karasszon Dezső Gárdonyi Zoltán-kismonográfiája (1999), a székesfehérvári és a kecskeméti Gárdonyi-fesztiválok (2006, 2016), tanulmányok sora, mindenekelőtt a 2016-ban a Kálvin Kiadó által megjelentetett Nemzedékről nemzedékre – Tanulmányok, visszaemlékezések címet kapott kötet igazolták vissza egyre növekvő hazai elismerésüket. E folyamat koronájaként

2016. június 18-án, a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében Gárdonyi Zoltán és Gárdonyi Zsolt zeneszerzői és tudományos életművét a Magyarországért Alapítvány által felkért bizottság Magyar Örökség kitüntető címmel ismerte el, munkásságuk ekként elfoglalta méltó helyét a „Magyarság Láthatatlan Szellemi Múzeumában”.

A 2021-es esztendőben a Gárdonyi Zoltán születésének 115. és halálának 35. évfordulója, valamint Gárdonyi Zsolt 75. születésnapja alkalmából tervezett ünnepi események a koronavírus-járvány következtében sajnos a vártnál szerényebb keretek közé szorultak. Mindazonáltal így is születtek örömmel említhető produktumok: a legjelentősebb talán a Cantabile Regensburg énekkar az év elején

Németországban megjelent CD-lemeze, amely Matthias Beckert vezényletével 11-11 kórusmű példaeértékű megszólaltatásával ad reprezentatív képet a két Gárdonyi kóruszenéről. A Gárdonyi Zsolt születésnapján, március 21-én bemutatott felvétel méltó tisztelgés a magyar kultúrát „nemzedékről nemzedékre” idegenben is töretlen hűséggel szolgáló zenészcsalád, apa és fia művészete előtt.

Dr. Szabó Balázs

MEGEMLEKEZÉS UGRIN GÁBOR TANÁR ÚR SÍRJÁNÁL A FARKASRÉTI TEMETŐBEN

2021. június 20-án

Kedves Mindnyájan!

*Nem hal meg az, ki milliókra költi
Dús élte kincsét, ámbár napja múlt;
Hanem lerázván, ami benne földi,
Egy éltető eszmévé finomul,
Mely fennmarad s nőttön nő tisztá fénye,
Amint időben, térben távozik;
Melyhez tekint fel az utód erénye:
Óhajt, remél, hisz és imádkozik.*

Arany János

Nem merjük hinni, nem hisszük, hogy nyolc éve nincs velünk Ugrin Gábor, nincs velünk Tanár Úr, hiszen annyira itt van az életünkben, hogy a világról alkotott képünk is részben azon az értékrenden méretetik meg, amit Tőle tanultunk, együtt éltünk át, ki-ki fél évtizeden, mások évtizedeken keresztül – megajándékozottként – az Ő sugarában.

Úgy történt, hogy most én lettem a megszólított, hogy felidézsem azokat az időket, amikor én is kiválasztott lehettem. Ezek az idők a Veres Pálné Gimnáziumba visznek vissza, és vele párhuzamosan az Ifjú Zenebarátok Kórusa megalakulását követő másfél évtizedbe.

Emlékszem a meghallgatásra, amikor az első gimnazisták közül a leendő kórustagok válogatása történt. Természetesen tartottam, hogy bekerülök, hiszen a zenei általános iskola is főleg zenéről szólt, így csak amolyan folytatásnak tartottam a kórusban való éneklést.

El sem tudtam képzelni, mennyire nem volt természetes egy középiskolában az a mindent felülíró zenei közeg, zenei élet, ami a Veres Pálné Gimnáziumban várt ránk!

Énekóra, akkoriban még az osztályteremben, mert nem volt énekkerem. Tanár Úr jelenség volt, amikor belépett, tekintélyt parancsoló, szigorú tekintete végigcikázott a termen. Hangja erőteljes, szófordulatai meglepőek, néha nevetést is fakasztottak, de inkább a teljes, lebilincselő csend és figyelem jellemezte a légkört. Mindenki énekelt, egy-egy népdalt addig kért újra és újra Tanár Úr, míg el nem érte, hogy az arcok a megértést, átélést tükrözzék. Néhány hét után ránk bízta, népdalcsoporttal kellett minden órára készülni. Nem kért meg senkit, hogy szervezze a tanulást, tanítsa társait, áthatott bennünket a kötelesség. Ki-ki tudta, van-e felelőssége, és

ha volt, magától értetődően vállalta. A többiek megértették és dolgoztak nekünk, akik képesek voltunk erre a feladatra, kigondolni, összeilleszteni, összefogni a dalcsokor egyes énekeit.

Eszembe jut egy néha, fontos pillanatban elhangzott mondata: „Aki nem tud szolgálni, nem méltó, hogy valaha úr legyen.” A tanítás, a későbbi felelős ember nevelése már itt, az első órákon elkezdődött.

...Tedd meg, mert megbíztalak, végezd, mert alkalmas vagy rá, ne kérdezz, a válasz majd megérkezik, ne várj jutalmat, lehet, hogy meg sem illet, szolgálj az ügyet, mellyel megbíztattál...

Még nem értettük, hogyan is épít bennünket mindez, a nagyon öntudatos kamaszok talán maugban lázadtak is olykor.

A vegyeskari hangzás, a nagykórus első próbáján, a dúr hármashangzat megszólalása, zendülése megremegetett. Villanyáramként ütött, hallottam a hátam mögött zengő 25-30 basszust, az érett hangok biztos alapot adtak, gyönyörűen, tisztán szólaltak meg. Neveket is említhetnénk, a szopránból, tenorból, altból is, szándékosan nem teszem, mert mindenkit említenem kellene... Mindenkit!

Szerdánként 2-kor az első emeleti aulában – vagy százötvenen is lehetünk – állva (!) próbáltunk, Tanár Úr egy instabil széken billegett, félelmetes volt. Szombatoként pedig átmentünk a Közgázra – ahogyan akkor hívtuk, és egy nagy előadóban fél 4-ig énekelünk.

Tanár Úr lendülete, átható ereje, szigora elemi erővel hatott a legfiatalabbakra, imponáló volt az érettségi felé közeledőkre, akik szinte baráti kapcsolatban álltak vele. Vagy talán mégsem? Hallatlanul vonzó volt az erély, a férfias kiállás, az akarat átvitelének képessége.

A kórusban mindenkire azonos törvények vonatkoztak. A próbák után azonban lassan oszlott

A kórusok: Fővárosi Énekkar, Tatabányai Bányász Vegyeskar, Ifjú Zenebarátok – most – Örökifjú Zenebarátok, és akik eljöttek tanítványok a Veres Pálné Gimnáziumból és a Bartók Konzervatóriumból.
Fotó: Thaler Tamás

a társaság, mindig maradt egy kör, akinek nem akaródzott még elsietni. Ilyenkor lett barát, vidám, igazi társ a harmincas évei elején járó fiatal tanár. Napközben, ha végigviharzott a folyosón, mert éppen szünet volt, megváltozott a légkör, az iskola különös varázslattal telt meg. Nem csak a kórusban éneklőkre volt elementáris hatással, hanem mindenkire!

A kórusműveket, mint egy nagy kirakóst kell összerakni. A szólampróbákon tanult dallamrészeket össze kellett illeszteni, sopránt a basszussal, altot a tenorral, majd keresztbe, nem egyszer, sokszor. Részenként építve meg a kórusműveket, kis madrigálokat és hatalmas vegyeskari műveket egyaránt.

„Az erdőn már a rügy fakad”, a kis pár ütemes háromszólamú madrigál, az első megzendülő vegyeskari mű, és a gyerekek képzelete messzire szállt, ki az iskolából, illat és színek, képek és természeti hangok képzete élt bennünk, repültünk, igazán repültünk. Dowland madrigálja, „Búcsút intek”. Még nem éltük meg, de énekelve megéltük a búcsú fájdalmát. Hányszor jött el még az életemben, hogy megtörtént velem is ez is, az is, ami meg kell történnjen minden ember életében, és akkor egyszerre tudatosult: Ezt már tudom, éreztem, megéltém, ...mert elénekeltem.

Kodály: Felszállott a páva, Békesség óhajtás, Szép könyörgés, Bárdos: Földhez, nem folytatam. Ki tudná valaha is elfelejteni a március 15-i Nemzeti Múzeum előtti éneklést! Mindig a VPG kórusát kérték az ünnepségen való fellépésre! „Feltámadott a tenger, a népek tengere”, majd máskor „Vagy bolondok vagyunk, s elveszünk egy szálig. Vagy ez a mi hitünk valóságra válik. ... Vagy lesz új értelmük a magyar igéknek, vagy marad régiben a bús magyar élet.” (Ady 1937) Úgy éltem meg, mintha én lennék Ady. Ma is úgy megyek el a Múzeum mellett, hogy arra gondolok, ott voltam, én is kiáltottam!

Üzenet volt ez a fiatalság szájából, Tanár Úr üzenete velünk együtt az akkori politikai - társadalmi berendezkedésnek. Kodály

támadhatatlan volt, 1848. március 15-e felidézése, a megemlékezések pedig alkalmat adtak, kínáltak, a legnagyobb magyar megzenésített versek megszólaltatására.

Ifjú Zenebarátok Kórusa – a kórus, ahol felnőttem lettünk, ahol zenei élményeink műveltséggé értek, ahol előadó művésszé lehettünk, a szó nemes értelmében.

Az Ifjú Zenebarátok Kórusa 1966-ban alakult, a tizenegynéhány tagú Baráti Kör kamarakórusból, és a Veres Pálné Gimnázium diákjainak köréből, azokból, akik elszakíthatatlanul kötődtek Tanár Úrhoz és az énekléshez.

A Jeunesses, ahogyan mi hívtuk, az első években a Kossuth Lajos utca és Semmelweis utca sarkán álló nagyszerű épületben próbált, majd pár év múlva költözött a Vörösmarty térre. Az az élmény, amit szeretnék felidézni, a sok közül csak egy az 1970-es évek közepéről. Egy, de ez volt a legnagyobb elismerés a kórus vezetője és kórusa számára!

Sándor Frigyes, a Liszt Ferenc Kamarazenekar alapítója és karmestere, 70. születésnapjára a Máté-passió előadását kérte. Ehhez azonban engedélyre volt szükség.

Előadni a Máté-passiót a Zeneakadémián! Harminc éve nem szólalhatott meg az ország legnagyobb koncerttermében ez a mű, ideológiai okokból. Sándor Frigyes, a köztisztviselő állásból, az előadásra a Liszt Ferenc Kamarazenekar társául az Ifjú Zenebarátok Kórusát választotta!

Gondoljunk bele, a legmagasabb értelemben

vett hivatásos, akkor már világhírű kamarazenekar társául egy főleg diákokból álló amatőr kórust választott, és nem hivatásos énekkart!

Az előadás, ha nem is 1975-ben, de egy évvel később, 1976 áprilisában megvalósult. Emlékeimet azért hoztam el, mert kevesen lehetünk ma itt, akik mindezt megélték! Akik nem, mert később léptek be a kórusba, erre a mérföldkőre léphetek rá, és azt az etikai és zenei atmoszférát élhették meg, ami többek között erre a különleges, egy éven át tartó munkára épült.

„És én lábaimat Szép egyenes köre El fölhelyeztette, Vezérvén utamat.” – mondja a 40. zsoltárban a fordító Szenczi Molnár Albert. Akkoriban a kórus volt nekünk ez a szép fényes kő...

A kétkórosos mű (ha jól emlékszem, 40-40 tagú) megtanulása szinte kívülről, teljes lényünket, ember – mivoltunkat formálta. A Máté-passió egyszerre három síkon történő dramatikája, az Ókor, Bach kora és a jelen, amikor mi énekelünk, mindezen jelentések kapcsolódtak össze, érlelődtek meg bennünk a teljes egy éven át tartó tanulás alatt. Az egyes tételek közötti néhány másodpercnyi idő alatt lelkületet kellett váltani, évezredet ugrani, önmagunkat képessé tenni a hiteles megformálásra. A dühödt tömeg, a döbrent és kételkedő tanítványok, majd hirtelen a hallgatóság, a többszáz évvel ezelőtti... és a ma énekese, azaz mi.

Az előadás a Zeneakadémián két részben történt, az első délután, majd este a második rész. Hiszen húzás nélkül a passió több, mint négy óra tiszta zene.

Amikor a zenekar beült és a két kórus jobbról és balról elkezdett bevonulni a pódiumra, elnémított a perc ereje. A mű egy hosszú É orgonaponttal kezdődik. Vízión az ókori tömeg láttatására, aki tanítja a történelem egyik legnagyobb drámájának. Az orgonapont hosszan tart, nem mozdul, miközben a tömeg rángatná már, erejénél és tehetetlenségénél fogva. De a mély É hang nem szakad ki, míg nem a feszültség a forrpontra jut.

Amikor elindul a skála felfelé, csak azt éreztem, hogy menekülnöm kellene, mert nem tudok énekelni, nem tudok belépni, el kell rejtőznöm.

Az oldást, vagy legalábbis ahhoz hasonlót az első korál hozta el.

Ígértem, csak egy Jeunesses zenei élményemre utalok ma, most meg kell zaboláznom magam, hogy így legyen.

Nektek, kedves Társaim, akik most meghallgatók, valószínűleg vannak hasonlóan kitéphetetlen emlékeitek. Egyszer majd Ti álltok itt, és meséletek el, hogyan is volt, Ti mire emlékeztek. Az, hogy mivé is formált bennünket, hogyan tett hajlékonyabbá, megértőbbé, értelmesebbé, műveltebbé az éneklés, miközben megrendülten éltünk a zenében, mindezt nem tudom szavakba önteni.

Tanár Úr több száz, egy-két ezer fiatalnak vált úgy a tanárává, hogy gondolkodását, etikai tartását, magyarságát, zenei műveltségét sorsdöntően formálta. Az, hogy itt állunk, erről szól, és fog szólni ezután is. Megköszönni nem lehet, megpróbálni lehet csak úgy élni, úgy kötődni embertársainkhoz, úgy tölteni az élet értékes napjait, hónapjait, éveit, szeretve úgy „nevelni” a ránk bízottakat, hogy kiválasztottságunkat bátran vállaljuk, kimondjuk, és életünkkel felelünk a kapott örökségért!

A magyar népdalok közül most a nekem egyik legkedvesebbnek utolsó versszakával búcsúzó, csak a szövegét idézem – hiszen így gondolok Tanár Úrra:

„ Akkor jussak én eszedbe
Mikor kenyér a kezvedbe.
Akkor se jussak egyébről,
Csak az igaz szeretetről!”

Köszönöm, hogy elmondhattam és meghallgattattam.

Losonczy Katalin
Budaörs, 2021. június 20-án

TILLAI AURÉL AZ IDEI TÜKE-DÍJAS

Tizennyolcadik alkalommal került sor 2021. július 11-én a pécsi Tüke – díj* átadására. A hagyományhoz híven eredetileg január 21-én lett volna az ünnepség (Mária Terézia ezen a napon, 1780. január 21-én állította ki a Pécs városának szóló királyi privilégiumlevelet Pécs város szabad királyi rangra emelése alkalmából), de a pandémia miatt át kellett helyezni az időpontot. Idén is szentmise keretében a Bazilikában, majd a Dóm Kőtarban vehették át a díjazottak az elismeréssel járó eozinból készült szőlőtöke (tüke) szobrocskát.

A díjat alapító Tüke Alapítvány 2003-ban úgy döntött, hogy a tisztelet és megbecsülés kifejezésére létrehozza a Tüke – díjat azok számára, akik kiemelkedő teljesítményt nyújtottak/nyújtanak

Pécs felemelkedése érdekében, akik a város fejlődéséhez példamutató tevékenységgel jelentős mértékben járulnak hozzá. Minden évben a pécsi polgárok szavazatai döntenek el a kiválasztott személyt. 2004-ben az első díjat Angster József, az Angster-dinasztia tagja, a hazai orgonaépítés európai rangra emelése, a folyamatos fejlesztő, kutató munkája elismeréséül kapta. Tíz évvel ezelőtt a kitüntetés, a nemzetközileg is elismert kiváló hegedűművésznak, koncertmesternek, Gyermáné Vass Ágnesnek szavazta meg a kuratórium. Érdeklőség, hogy a 2017-ben alapított Ifjúsági Tüke-díjat is zenész kapta az idén, a „magyar klasszikus zene nagykövete”, a kiemelkedő ifjú tehetség Boros Misi.

Ebben az évben újra zeneművészt díjazott a közönség és a kuratórium.

Tillai Aurél a Magyar Kodály Társaság Tiszteletbeli tagja, a Pécs – Baranyai Tagszervezet alapító elnökségi tagja, a Pécs – Baranyai Kórus és Zenekari Szövetség elnöke, a KÓTA Tiszteletbeli elnöke,

Kossuth-díjas, Liszt-díjas, Magyar Örökség-díjas Érdemes művész, a Pécsi Tudományegyetem Professor emeritusa érdemelte ki a rangos pécsi kitüntetést Pécs kulturális életében játszott több évtizedes kiemelkedő munkásságáért, karnagyként, zeneszerzőként és tanárként. Pályája során nagy hírű kórusokat (Egyetemi Kórus, Mecsek Kórus, Pécsi Kamarakórus) alapított és vezetett kitűnő eredménnyel. Rendkívüli, hogy hat évtize-

de vezeti az általa és Dobos László által alapított Európa-hírű Pécsi Kamarakórust.

Az ünnepi szentmisét Excellenciás Felföldi László megyéspüspök celebrálta, zenei szolgálattal közreműködött: dr. Kovács Szilárd orgonaművész, Solymosi Péter trombitaművész, Kuti Ágnes énekművész és a Bazilika Bárdos Lajos Kórusa Uzsalyné dr. Pécsi Rita vezetésével. Az ünnepség a Dóm Kötárban folytatódott, ahol a Swing Ladies Énekegyüttes adott műsort, majd a kuratórium elnöke és titkára ismertette a díjazottak életpályáját, munkásságát, fölolvasta a laudációkat. A bensőséges ünnepség a díjazottak köszönetnyilvánításával, végül a Himnusz eléneklésével (dr. Fodor Gabriella zongoraművész-egyházzenész kíséretével) ért véget.

A Magyar Kodály Társaság és a KÓTA elnöksége, tagsága nagy örömmel és szívből gratulál jó egészséget és további sikereket kívánva Tillai Aurélnak.

Kertész Attila

* A tüke szó jelentése: tősgyökeres pécsi. Pécssett máig használatos kifejezés. Tükének eredetileg a legalább három nemzedékre visszamenőleg Pécssett lakó és a Mecsek oldalban szőlővel rendelkező polgárokat nevezték. Mai értelmében már azokat is tükének nevezik, akik szorosan kötődnek Pécshez és önszántukból a város érdekében dolgoznak.

„Hangról hangra”...Az ifjúsági kóruséneklésért KÓRUSÉLET SEPSISZENTGYÖRGYÖN

A nevem Lőfi Gellért Attila, a sepsiszentgyörgyi Plugor Sándor Művészeti Líceum karnagya, hegedű tanára, a Krisztus Király templom orgonista-karnagya, a Vox Caelestis Orgona Egyesület elnöke, a Plugor Sándor Kulturális Egyesület alapítótagja, a Campanella Gyermekkar, a Laudate Kamarakórus és kamarazenekar, a Reménység Kamarazenekar (V-VIII-osztályos), a Szerenád Szimfonikus Kamarazenekar (IX-XII-osztályos), a Kis Apostolok gyerekkórus és az Örköi Cigány gyerekkórus vezetője vagyok.

Zenei tanulmányaimat a Plugor Sándor Művészeti Líceumban végeztem, majd a brassói Zene Egyetemen diplomáztam előbb Zenepedagógia-karvezetés-hegedű szakon (2007), valamint Karvezetési Stilisztika Mesteri tagozaton (2011). 2004-ben kántori diplomát szereztem a Gyulafehérvári Érsekségen, 2012-ben Zsizsmann Rezső díjjal tüntetett ki a Romániai Magyar Dalos Szövetség, valamint 2020-ban Nagy István díjjal jutalmazott az EMKE.

2020-ban I-es fokozati tanári diplomát szereztem a brassói Pedagógia Egyetemen, szakdolgozatom témája: A Campanella Gyermekkar hangzásvilágának fejlődése Kardos Pál pedagógiájának tükrében és Sepsiszentgyörgy kórustörténete a XVII. századtól napjainkig.

A Campanella Gyermekkaral az elmúlt 10 évben sokat dolgoztunk, fejlődöttünk és közös munkánk eredményesnek bizonyult. Rendhagyó iskolai, templomi, színházi előadásokon túl számos önálló koncertet adott a Campanella Gyermekkar az ország számos városában különböző oktatási, kulturális, egyházi, civil, vagy minisztériumi intézmény meghívására, felkérésére (Bukarest, Brassó, Kolozsvár, Szeben, Marosvásárhely, Csíkszereda, stb), valamint

Magyarországon. 2012 óta elsőként csatlakozott a Madrigál Román Nemzeti Kórus tehetséggondozó programjához a Cantus Mundi-hoz, és a „Nici o școală fără cor” (Nincs iskola kórus nélkül) – projekthez. Több alkalommal vett részt a Campanella mesterkurzusokon, szakmai műhelymunkákon, kórustáborokban: Bukarestben – a Román Rádió, Sugásfürdőn, Komlón (Magyarország), ahol neves külföldi és belföldi karmesterekkel nyílt alkalma együttműködni: Ion Marin(Svájc), Bo Johansson(Svéd), Dr. Szabó Szabolcs, Ana Ungureanu, Steffen Markus Schlandt, Voicu Popescu. 2013-óta a Campanella Gyermekkar minden évben rendszeresen közös karácsonyi koncertet tart a Madrigál Román Nemzeti Kórusal. Rendszeres résztvevői városi és megyei kórusfesztiváloknak, kulturális napoknak, iskolai rendezvényeknek, karitatív koncerteknek, stb.

A Campanella több ízben csatlakozott a downkóros és autista gyerekek zenei nevelésének programjához, közös próbákat és koncerteket tartván a Philadelphia Alapítvány Manócskák csoportjával. Fontosnak tartom a gyerekek zenei és emberi nevelésében a másság megismerését, elfogadását és segítését.

A Campanella Gyermekkar repertoárján megtalálható a klasszikus gyermek, vagy nőikari művektől a népdalfeldolgozásokon át egészen a

gospelig minden zenei stíluskor. Nehány szerző: Palestrina művek, Mendelssohn motetták, Kodály gyermek- és nőikari művek, John Rutter és Bob Chilcott misék, Kocsár Miklós és Tudor Jarda népdalfeldolgozások, Halmos László, Bárdos Lajos, Gyöngyösi Leven-

te, Javier Busto, vagy Karl Jenkins kompozíciók, stb.

A Campanella Gyermekkar rendszeresen részt vesz a Cantus Mundi által szervezett országos rendezvényeken, koncerteken, rádió és tv felvételeken, a sepsiszentgyörgyi Diákkórusok Fesztiválján, a Nemzetközi Ökumenikus Kamarakórus Fesztiválon, a Háromszéki Kamaraegyüttesek Fesztiválján, Sepsiszentgyörgy Város Hangversenyévadában, stb.

Közös projektekben vesz részt: a Forum Arte alapítvánnyal és a brassói Fekete Templommal (Musica Barcensis, Musica Coronensis, Colindul Ingerilor), a Vibrate Fesztivállal, a Romániai Magyar Dalosszövetséggel, a Kolozsvári Magyar Operával, a Kovászna Megyei Tanáccsal, a Kovászna Megyei Tanfelügyelőséggel, a Sepsiszentgyörgyi Városi Tanáccsal, a Krisztus Király templommal, a brassói Honterus Iskolával, a Radio România Muzicallal, a TVR televízióval, a Román Rádió Gyermekkarával és a Román Nemzeti Kórusal.

Több ízben közreműködött a város felnőtt kórusaival vokálszimfonikus koncerteken és együttműködött külföldi zenei előadókkal: Varnus Xaver, Miklósa Erika, Sebestyén Márta, Szamosi Szabolcs, Palya Bea, Szalóki Ági, Szarka Tamás és a Ghymes Együttes, Radu Hamzea és a bilbao-i Jesu Guardi Művészeti Iskola, stb.

Elért eredmények 2011 óta:

Országos díjak:

- I.díj: Megyei Kórusolimpiász 2012, 2014, 2016, 2018, 2020
- I.díj Zonális kórusolimpiász 2012, 2014, 2016, 2018.
- I.díj Országos Kórusolimpiász 2016.
- I.díj és Fesztivál Nagydíj: Cantis Országos Kórusverseny – Jászvásár, 2021.
- II.díj Országos Kórusolimpiász 2018.
- Különdíj – XX. Bárdos Lajos Fesztivál, 2014, Székelyudvarhely
- Különdíj – Relația extraordinară „Dirijor-Cor”, Olimpiada Națională Corală, 2018, Piatra Neamț.

Nemzetközi díjak:

- XX. Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkar Fesztivál – Különdíj a Klasszikus magyar kórusmű legjobb előadásáért – 2013. Komló (Magyarország).
- Közönségdíj – XX. Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkar Fesztivál – 2013. Komló (Magyarország).

Fesztivál – 2013, Komló (Magyarország).

- Különdíj a XX. Századi kórusmű legjobb előadásáért, Kodály Zoltán Nemzetközi Gyermekkar Fesztivál – 2017, Komló (Magyarország).

- II. helyezés a Dinu Lipatti Román Nemzeti Művészeti Kollégium „Vivat Musica” Nemzetközi Kórusversenyén – Bukarest, 2021

Tevékenységi beszámoló 2019 szeptember 1.- 2021 június 10. közti időszakról

2019-es esztendő:

Szeptember 1. – Orgona – trombita hangversenyre került sor Dr. Potyó István kolozsvári és Medve Sándor marosvásárhelyi művészek előadásában.

XVIII. Nemzetközi Ökumenikus Kórusfesztivál a Krisztus Király templomban:

2019. szeptember 25-30 között került sor a XVIII. Nemzetközi Ökumenikus Kórustalálkozóra a Krisztus Király templomban a Vox Caelestis Orgona Egyesület és a Laudate Kamarakórus és kamarazenekar közös szervezésében.

Szerdán, szeptember 25-én megérkeztek magyarországi vendégeink, a Komló Pedagógus Kamarakórus, akiket a sugásfürdői Szarvas Villában szállásoltunk el.

Csütörtökön, szeptember 26-án délelőtt sepsiszentgyörgyi kórsétát tartottunk, bemutattuk városunk jellegzetességeit, majd délután közös műhelymunkát tartottunk a Krisztus Király plébánián.

Pénteken, szeptember 27-én délelőtt meglátogattuk kedves vendégeinkkel a kilyéni Unitárius Műemléktemplomot, majd ezt követően a Szinajai Peles kastélyt. Délután a sepsiszentgyörgyi Őszi vásárba kísértük el őket.

Szombaton délelőtt 9 órakor volt gyülekező a Krisztus Király templom udvarán. A találkozás örömet tapasztaltak meg a kórusok tagjai. A régi emlékek fölevenedtek, az ismerősök újra találkoztak. A kórusvezetők a programokat egyeztetették, a programfüzeteket kiosztották, törekedtek a kórusoknak kijelölt helyre terelni az énekeseket. Majd a meghívott kórusok tagjai közös szentmisén vettek részt.

Ezt a kórusok fellépése követte: a házigazda Laudate kamarakórus és kamarazenekar, a kézdivásárhelyi Kanta templom kamarakórusa, a sepsiszentgyörgyi Szemerjai Református Dalárda, a sepsiszentgyörgyi Pro Musica kamarakórus, a sepsiszentgyörgyi Vox Humana Kamarakórus, valamint kedves magyarországi testvérkórusunk, a Komló Pedagógus Kamarakórus.

A kórusok színvonalas műsora után az emléklapok kiosztása, valamint a kórusok egy emléklappal és virággal való megajándékozása következett, majd egy közös ebédet fogyasztottunk el a fesztivál résztvevőivel az altemplomban.

A közös eszmecsere folytatódott délután és vasárnap is, a Laudate kamarakórus tagjai és a Komlói Pedagógus Kamarakórus tagjai közös műhelymunkán vettek részt a Sugásfürdői Szarvas villában, valamint a vasárnapi szentmisén a Krisztus Király templomban. A műhelymunkát dr.Szabó Szabolcs egyetemi professzor tartotta.

Fesztiválunk záró momentumuma vendégeink hétfői hazautazása.

Október 19-20. – A Csíksomlyói Kegytemplom Kórusának találkozója a Laudate Kamarakórus tagjaival és zenei tapasztalatsere. Vasárnap pedig Hervay Katalin képzőművész kiállítás-megnyitója, melyen közreműködött a Csíksomlyói Kegytemplom kórusa.

Október 20. – az 56-os megemlékezések keretében, este sor került a Budapesti Nemzeti Énekkar és a Kolozsvári Magyar Opera Zenekarának közös koncertjére, mely keretén belül bemutatták Kodály Zoltán Psalmus Hungaricus című művét.

November 6-10. – a Campanella Gyermekkar továbbképző kórustábor Sugásfürdőn

November 14-17. – a Szerenád Ifjúsági Kamarazenekar zenekari tábora Sugásfürdőn.

November 24. – a Krisztus Király templom búcsús szentmiséjén énekelt a Laudate Kamarakórus.

November 30. – Adventi hangverseny – Schubert Asz-dúr mise – a Laudate kamarakórus és a brassói Fekete-templom Bach kórusának előadásában. Vezényelt: Dr. Steffen Markus Schlandt, orgona: Ursula Philippi. Basszus szólista: Lőfi Gellért

December 13. – Bach: Karácsonyi oratórium – a Laudate, a Vox Humana és a Pro Musica kamarakórusok előadásában. Vezényelt: dr.Steffen Markus Schlandt, Basszus szólista: Lőfi Gellért

December 17. – a Plugor Sándor Művészeti Líceum Karácsonyi koncertje a Szent József templomban (Campanella, Reménység, Szerenád). Vezényelt: Lőfi Gellért.

December 18-19. – a Campanella Gyermekkar és a Madrigál Román Nemzeti Kórus Karácsonyi hangversenye a bukaresti Atheneumban. Vezényelt: Anna Ungureanu és Cezar Verlan.

December 20. – Karácsonyváro koncert – Szarka Tamás, Szalóki Ágnes, Palya Bea, a Ghymes és a Campanella Gyermekkar előad-

sában

December 24. – Gyerekek karácsonya – a Kis Apostolok Gyermekkar zenei szolgálata

December 25. – a Laudate Kamarakórus karácsonyi koncertje

2020-as esztendő:

Január 6. – Vízkereszti Koncert – a Kis Apostolok Gyerekkórus, a Campanella Gyermekkar és a Laudate Kamarakórus és Kamarazenekar adott koncertet a karácsonyi ünnepkör lezárásaként.

Február 9. – a betegek világnapja alkalmából mintegy 400 ember vett részt a Betegek szentségének kiszolgáltatásakor, és ezzel az alkalommal Mocanu Erika énekes, valamint Miklós Jácinta, Ambrus Sándor és Lőfi Gellért zenészek adtak rövid koncertet a jelenlévőknek.

Február 22. – Erdély új püspökének szentelése napján, a SepsiArtQuartet adott koncertet 150 személy jelenlétében a Plébániai farsangi est alkalmából.

Február 23. – A Laudate Kamarakórus és a Plugor Sándor Líceum szólistái koncertet adtak annak a több mint 400 személynek jelenlétében, akik a házasságkötésük 25. illetve 50. évfordulóját ünneplő házaspárokkal gyűltek össze.

Március, április és májusi hónapokban a Krisztus Király templomban a zenei szolgálatot a Laudate kamarakórus 4 tagja látta el Lőfi Gellért vezetésével. Énekeltek Hamvazószerdán, Virágvasárnap, Nagycsütörtökön, Nagypénteken, Nagyszombaton, Húsvétvasárnap, valamint Pünkösdszombaton. Simon Piroska-szoprán, Kovács Janka-alt, Kork Ferenc-tenor és Lőfi Gellért-basszus.

A Laudate kamarakórus és a Kis Apostolok

Gyerekkórus a júniusi feloldásokat követően kezdte el újból a próbákat.

Augusztus 28. – Hegedű-orgona és kamarazene koncertet adott Franciaországból, Toulon-ból hazaérkező Kosza Ágnes hegedűművész és a SepsiArtQuartet (Miklós Jácinta, Miklós Katalin, Simon Gellért és Lőfi Gellért). Közel kettőszázan vettek részt az eseményen.

Szeptember 3. – a Kis Apostolok és a Laudate Kamarakórus közös zenei szolgálata az Örökös szentségimádási napon.

XIX. Nemzetközi Ökumenikus Kórusfesztivál a Krisztus Király templomban

2020. szeptember 23-28 között került sor a XIX. Nemzetközi Ökumenikus Kórustalálkozóra a Krisztus Király templomban a Vox Caelestis Orgona Egyesület és a Laudate Kamarakórus és kamarazenekar közös szervezésében.

Sajnos az idei évben a kialakult járványügyi helyzet miatt nem tudtak meghívásunknak eleget tenni a magyarországi testvérkórusaink, ezért csak szerény körülmények között tudtuk megszervezni a fesztivált.

A házigazda Laudate Kamarakórus és kamarazenekar, a Plugor Sándor Művészeti Líceum Campanella Gyermekkara, a Pro Musica Kamarakórus képviselői, a Vox Humana Kamarakórus képviselői és végezetül a Csíksomlyói Kegytemplom kórusa lépett fel.

A kórusok színvonalas műsora után az emléklapok kiosztása, valamint a kórusok egy emléklappal és virággal való megajándékozása következett, majd egy közös ebédet fogyasztottunk el a fesztivál résztvevőivel az altemplomban.

A közös eszmecsere és műhelyfoglalkozás folytatódott délután a Csíksomlyói Kegytemplom kórusával és a meghívott karnagyokkal közösen a Sugásfürdői Szarvas villában. Vasárnap a Laudate kamarakórus tagjai és a Csíksomlyói Kegytemplom kórusának tagjai közös műhelymunkán vettek részt a Sugásfürdői Szarvas villában, valamint a vasárnapi szentmisén a Krisztus Király templomban. A műhelymunkát Bíró János, a Gyulafehérvári Egyházzenei Bizottság tagja tartotta.

Fesztiválunk záró momentumuma vendégeink vasárnap esti hazautazása.

Október 22-26. – a Szerenád Ifjúsági Kamarazenekar tábora, Sugásfürdő

November 1. – Hervay Katalin képzőművész, a Kommunista diktatúra vértanúi alkotását áldották meg, és ebből az alkalomból a Ambrus Sándor József organista, Ambrus Daniela Valerica szoprán és a Laudate kamarakórus énekelt a Fauré Requiemet.

November 4-10. – a Campanella Gyermekkar kórustábor, Sugásfürdő.

November 13-14. – a Laudate kamarakórus családos lelki hétvégeje Sugásfürdőn.

November 22. – a Krisztus Király templom búcsús ünnepén énekelt a Laudate Kamarakórus, Cezar Frank -Dextera Domini, vezényelt: Lőfi Gellért, orgona: Ambrus Sándor

December 13. – Adventi zenei szolgálat a Laudate kamarakórus-sal.

December 24. – Gyerekek karácsonya – a Kis Apostolok Gyermekkar zenei szolgálata

December 25. – a Laudate Kamarakórus karácsonyi koncertje

2021-es esztendő:

Január 6. – Vízkereszti Koncert – a „Kis Apostolok” Gyerekkórus és a Laudate Kamarakórus és Kamara zenekar adott koncertet a karácsonyi ünnepkör lezárásaként.

Február 14. – a Jubiláló házások megáldása alkalmából a Laudate Kamarakórus adott rövid koncertet a jelenlévőknek.

Március 7. – a Laudate Kamarakórus teljesített zenei szolgálatot Nagybójt 3. vasárnapján

Március 19. – a Szent József templom búcsúja alkalmából teljesített zenei szolgálatot a Laudate Kamarakórus néhány tagja. A szentmisét Kovács Gergely érsek celebrálta.

Március 28. – Virágvasárnapi Passió a Laudate Kamarakórus előadásában

Április 2. – Nagypénteki Passió a Laudate Kamarakórus előadásában

Április 4. – a Laudate Kamarakórus Húsvéti koncertje

Április 11 – az Örköi gyerekkórus zenei szolgálata a cigány elsőáldozáson

Április 18. – a Laudate Kamarakórus zenei szolgálata az egyházközség 135 fiataljának bérmező zenei szentmiséjén.

Április 18. – az Örköi gyerekkórus zenei szolgálata a cigány bérmező zenei szentmiséjén.

Április 24. – Szent György napi nyitókoncert a Krisztus király templomban.

Április 25. – a Laudate Kamarakórus ünnepi előadása a Szent György napi búcsún

Május 3-4-5. – a Szerenád Kamarazenekar és a Campanella Gyermekkar közös vakációs műhelymunkája. Plugor Díszterem.

Május 7. – a Plugor Sándor Művészeti Líceum Nagykonzertje a Tamási Áron színházban. Campanella Gyermekkar, Szerenád kamarazenekar.

Május 16. – a Kis Apostolok zenei szolgálata a Krisztus Király templom elsőáldozásán.

Május 18. – a Laudate kamarakórus Csíksomlyói Kegytemplomban teljesít zenei szolgálatot a Szent Antal kilenced alkalmából

Május 22. – a Laudate kamarakórus Pünkösdszombati előadása.

Május 27. – a Plugor Sándor Művészeti Líceum búcsúkoncertje a Krisztus Király templomban. Vezényelt: Lőfi Gellért.

Június 6. – Gyermeknapi szentmise – zenei szolgálatot teljesített a Kis Apostolok Gyermekkar. Szólisták: Kocsis Maya és Kocsis Rebeka.

Lőfi Gellért Attila

2021. június 10., Sepsiszentgyörgy

SZŐNYI ERZSÉBET EMLÉKÉRE – KÖNYVBEMUTATÓ

a Pesti Vigadóban

Könyv készült Szőnyi Erzsébet zeneszerző, karvezető, zenepedagógus emlékére. A kötetet a Pesti Vigadóban mutatták be június 28-án.

Szőnyi Erzsébet élete csaknem egy évszázadot ölel át, a 20. század zenei életének jelentős területét vezette át a 21. századba – mondta Márkusné Natter-Nád Klára, a kötet szerkesztője a bemutatón. Hozzátette: a könyv sok eseményt elevenít fel több oldalról megvilágítva, összefoglalva – mint egy kortörténeti dokumentum – az emlékezést pályatársak, tanítványok gazdagították. A szerkesztő kiemelte: ennek a gazdag századnak a ragyogó alkotó egyénisége a zenei élet három nagy területét fogta át: mint tanár, mint zeneszerző és mint közéleti személyiség.

Tudása és személyes varázsa miatt hazánkban

és a nagyvilágban egyaránt nagy tisztelet övezte. Mint mondta, az emlékezés koszorúját Szőnyi Erzsébet halálának egyéves évfordulójára szerették volna könyv formájában elhelyezni, s a hívó szóra jelezték a pályatársak, tanítványok, tisztelők, hogy élményeikkel, tapasztalataikkal szívesen gazdagítják az emlékezést.

Vashegyi György, a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) elnöke felidézte, hogy Szőnyi Erzsébetet 2019 áprilisában 95. születésnapján köszöntötték szerzői esten a Pesti Vigadóban pályatársai, tanítványai, barátai. Kiemelte: most az a feladatunk, hogy emlékezzünk, éltesük tovább azt a szellemiséget és tudást, amelyet képviselt, s ne hagyjuk veszni a hatalmas életművet és zenepedagógiai munkásságának számos világraszóló eredményét.

Az elnök kiemelte, hogy a kötet főhajtás Szőnyi Erzsébet előtt. A csaknem 400 oldalas kötet Márkusné Natter-Nád Klára szerkesztésében, a Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége – KÓTA és a Magyar Kodály Társaság gondozásában, az MMA támogatásával jelent meg.

A könyv hét egységben – többek között az Életképek, A Tanárnő és Az operaszerző – mutatja be a zenepedagógus munkásságát. A szerzők között szerepel mások mellett Ittész Mihály, Eősze László, Kollár Éva, Sapszon Ferenc, Hollós Máté, Hartyányi Judit és Szokolay Sándor. Szőnyi Erzsébet Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Erkel-díjas zeneszerző, karvezető, zenepedagógus, kiváló művész 95 éves korában, 2019 decemberében hunyt el.

forrás: Papageno.hu
2021. június 29.

NépzeneSzó

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK OLDALA

Fonó Budai Zeneház
RUSTICO

Szeress, szeress, csak nézd meg kit!
(Mer' a szerelem megvakít.)

CD ajánló

Szeretem az egyértelmű lemezeket. Azokat, amelyek azt adják, amit ígérnek és amire számítunk. Három befutott, ismert népzeneész állt össze egy lemez anyagát eljátszani. Mindhárman másokkal is játszanak, de egyedül is megállják a helyüket. Eredeti magyar népzene kínálnak, azaz magyar népzenei alapokon nyugvó kamarazenét, vagyis a CD legfontosabb eleme az egymásra figyelés, egymás kiegészítése.

Szokolay Dongó Balázs jó ideje uralja a népi fúvószenét, ő az egyik legjobb, legtisztábban játszó és rendkívüli alkalmazkodóképességgel bíró zenész. Gyakran társul énekesekhez vagy különféle formációkhoz, legutóbb a régi zene világába pillantott be, de hallottuk őt már nemcsak Bartók gyűjtést, de Bartók darabot is furulyázni. Itt is különféle, a tájhoz illő furulyákat szólaltat meg, valamint a dudát.

Zimber Ferenc cimbalmos, a Magyar Állami Népi Együttes hivatásos zenésze, de világzenei formációkban is megállja a helyét.

Az énekes pedig Kubinyi Júlia, aki a 2012-es televíziós népzenei tehetségkutatót majdnem megnyerte, nagyon kicsin múltott a győzelme. Ő is több együttessel dolgozik, palóc származású, így e tájegység anyanyelvű énekes. Fiatalkora ellenére hangja érett és magával ragadóan tisztá.

Most ők játszanak székelyföldi, mezőségi, moldvai, felvidéki és dunántúli muzsikát. Közös bennük a kodályi százhangú orgona, vagyis a magyar népzene ismerete és szeretete, valamint az a cél, hogy ezt bemutassák mindenkinek, felhívva a figyelmet a sokszínűsége, izgalmas kavalkádra, úgy, hogy közben saját szerepüket (ami akár főszerep is lehetne) maximálisan alárendelik a végeredmény tökéletességének. Vagyis együtt szólóznak, közösen önállóak.

Az egyórányi zene nemcsak bemutatja a magyar nyelvterület csaknem teljes zenei világát, de tökéletes kikapcsolódást is nyújt hallgatójának a mindennapok fáradsága után. Ezek a zenészek itt most nem akarnak többet, mint muzsikálni egyet. A dalokat az

énekes elénekli, a zenészek eljátszák. Ha kell, a pillanat szülte, adódó zenei lehetőségeket kihasználva improvizálnak.

Két székelyföldi összeállítással kezdenek. Szokolay szinte táncol a furulyával, Zimber remekül kíséri, ha kell, tündököl. Kubinyi Júlia a mezőségi dalokban élheti ki igazán előadói tehetségét – meg is teszi. Moldvai zenéjük pontos ritmusú, hallgatók számára szinte ott érezzük magunkat a kőrtáncban.

Az énekesnő a nyitrai daloknál nyílik meg igazán, a lakodalmas összeállítás a finoman beúszó dudahanggal, teljességet ígér.

Somogyi dalaik a félhangnélküli pentatónia diadalát hirdetik. Hihetetlen, mi mindenre képes öt különböző hang. Ráadásul, ezen a tájon van egy speciális jelenség, a kissé megemelt terc, ami még izgalmasabbá teszi nemcsak az akkordokat, de a szólódallamot is, és még jobban magával ragad. Ez sehol máshol nem hallható a magyar nyelvterületen.

A zárószámban a két hangszeres művész párbeszédét halljuk, akik feleselnek, kérdeznak és válaszolnak egymásnak, játszanak, a pillanat szüli az összhangot.

Csak a zenék kicsengésében érződik komolyabban, a dallamokon belül elbűjík a cimbalom pici alulintonálsága. Ennél zavaróbb a hangszeres és az énekes akusztikus egyenetlensége, az énekes hangja más típusú térben szól, ki tudja miért. (A hangmérnök Kopcsik Márton.)

A lemez címe ennyit jelent: falusias. Vagyis mai városi értelmezésben vidéki, távoli, régi. Miért érezzük mégis olyan közelinek és olyan hihetetlenül otthonosnak, érthetőnek ezt az egészet? Nemcsak veretes szövegeik, de dallamfordulataik és harmóniai megoldásaik is annyira természetesen mintha nem is lehetne ez másként.

Három egyéniség, egy irány. Népzene felsőfokon, mindenkinek.

Fehér Anikó

Nincs még egy olyan népcsoport a magyar nyelvterületen, amely annyi hányattatást kellett elszenvedjen, mint a bukovinai székelyek. Jelenleg – fő kutatójuk, Kóka Rozália előadóművész szerint – ötödik hazájukban élnek a mai Magyarország területén, szétszórva több mint harminc településen. Talán ezért is vigyázzák annyira múltjukat, összetartóak, akik tehették, megőrizték vagy újra készítették viseletüket, népdalkört tartanak fent és vigyáznak hagyományaikra. Ha bukovinai dalt hallok, lehetetlen nem beleképzelnem a Madéfalvi veszedelmet, a 18. század végi SICULICIDIUM-ot, azaz székelyöldöklést, ahogyan az utókor emlegeti a borzalmas eseményt. Megjelennek a gyakran rossz cipőben, ruhában végigyalogolt kilométerek, gyerekekkel, csecsemővel a karjukon, és minden holmival a szekereken. Táncdallamaik is hordoznak valami szomorúságot, úgy érezzük, teljesen nem engedik el magukat még ilyenkor sem.

Kodály már 1914 tavaszán járt itt gyűjteni. Híres alkotása, a Székelyfonó mutatja meg ezen út első eredményeit, a daljáték több dallama innen származik. De a Bartókkal közösen jegyzett Erdélyi magyarság – Népdalok című kötet százötven dallamának is mintegy ötöde bukovinai. Mintegy tizenhat erről a vidékről származó dalt dolgozott fel Kodály különböző alkotásaiban. Igen gyakori ezen a vidéken az ún. fríg hangsor, azaz az olyan skála, amelynek záróhangja szolmizálva mi. Ez a hangsor hordoz magában valamiféle szomorúságot, gondoljunk csak az általános iskolában tanult hasonló dalainkra: Szomorú fűzfának, A citrusfa levelestül ágastul, Ne búsuljon senki menyecskéje – és sorolhatnám. Ezen dalok hangsorának és dallamvonalának utolsó hangköze a zenében található legkisebb lépés: kisszekund. Ezzel ér véget a fríg hangsorú dal. Számos különleges daltípus is megjelenik ezen a vidéken.

Ezeknek a nehéz sorsú embereknek a művésztét örököltte meg a képzett, fiatal zenészekből álló Sárarany együttes. CD-jükön bukovinai muzsika szólal meg, ami még a népzében jártas hallgatónak is tartogat meglepetést. Én is így voltam ezzel, örömmre szolgált a sok újdonság.

Ahogy írják a kissé nehezen olvasható design-nal elkészített lemezborítójukon, a Zenetudományi Intézet autentikus anyagából válogattak tánczenét és dalokat. Egyik legfontosabb anyaguk

a lakodalom zenéje, hiszen ez Bukovinában is az élet legfontosabb eseménye. A vőfélyrigmusok is megjelennek – Dimén Gáspár jóvoltából, de halljuk a menyasszony búcsúztatását is. Végigmegyünk velük a menyasszony gyakran szomorú útján a szülői háztól a lakodalom végéig. Búcsú, bánat, félelem van ezekben a dalokban, nemcsak a szöveg, de a dallamvonal is ezt sugallja:

*Én vagyok az, aki voltam,
Szegefűk között rózsá voltam.
De rossz kertészre akadtam,
Keze alatt elhervadtam.*

A zenekar a hanganyagot a kevésbé elterjedt és csak érintőlegesen ismert bukovinai táncok megtanulásához szánja, ám ezen messze túlmutatnak, remek hallgatnivalót adnak a kezünkbe, ráadásul lehetetlen nem belegondolni a zenék eredetébe, a történelem okozta nehéz sorsba. Olyan táncnevekkel találkozhatunk, mint karos, silladri, virices, kétfeletappantós vagy nagyralépő – jó lenne ezekkel tágítani a tánccházak repertoárját.

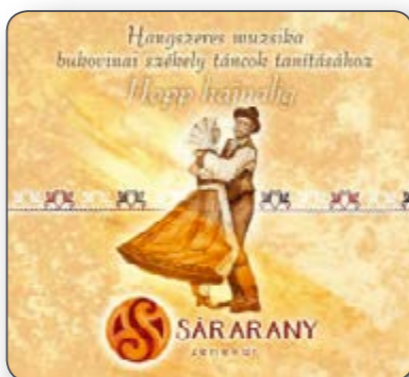
A zenekar tagjai jól képzett, a népzene iránt elkötelezett zenészek. Énekesük, Sárközi-Lindner Zsófia pedig egészen különleges tehetséggel bír. Bármit megtehet a hangjával – ahogy mondani szokás – uralja a technikát, érti a zenét és a mondanivalót. Szövegmondása példás, a zenekarral kiváló összhangban van. Fiatal kora ellenére tapasztalattal és nagy tudással nyúl a dalokhoz.

A zenekar is pontosan megtanulta és szépen, tisztán találja ezt a különleges muzsikát. Felmerül a kérdés, vajon miért is halljuk ilyen ritkán a bukovinaiak zenéjét? Talán nem is tudjuk, hogy az a 22-23.000 órányi rögzített hanganyag, ami a magyar népzene rejti, ennyire tágas, változatos, gyönyörű és megannyi ismeretlen, sosem hallott kincset tartalmaz...

Különösen fiatal együtteseknél gyakori probléma a felvétel helyszínének kiválasztása. A Sárarany zenekar egy kápolnában (Vámoszabadi Zenekápolna, hangmérnök: Kapui Szabolcs) dolgozott, ez ad muzsikájuknak bensőséges, picit fojtott teret, ami különleges hozzá tett mondanivalóval gazdagítja az egyébként is párját ritkító zenei üzenetet.

Hogy milyen is a fríg hangsor? Olyan mint a friss tavaszi zápor utolsó cseppje. Halkan, finoman, óvatosan érinti a földet amikor megérkezik...

Fehér Anikó

FIATAL VIRTUÓZOK AZ ERKEL FERENC TÁRSASÁG KONCERTJÉN Erkel-ösztöndíjasok léptek fel az Almásy-kastély parkjában

Három Erkel-ösztöndíjas gyulai fiatalnak, Szegedi Réka Pannának, Rózsa Kittinek és Pusztaszegi Ákosnak rendezett hangversenyt az Erkel Ferenc Társaság június 18-án a gyulai Almásy-kastély parkjában.

Az Erkel Ferenc művészeti ösztöndíjat 2018-ban a helyi tehetségek támogatására alapította a gyulai képviselő-testület Görgényi Ernő polgármester javaslatára. Az ösztöndíjasoknak az Erkel Ferenc Társaság biztosít fellépési lehetőséget koncertjein.

Szegedi Réka Panna 2011-ben a Gyulai Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolában kezdte zenei tanulmányait, jelenleg a Bartók Béla Művészeti Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola 11. osztályos tanulója. Úgy tervezi, hogy a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem muzikológia szakán vagy a Krakkói Zeneakadémia Régizene Tanszékének blockflöte szakán tanul tovább.

Rózsa Kitti szintén a helyi zeneiskolában kezdte tanulmányait, majd a Békéscsabai Bartók Béla Zenei Szakközépiskolában és a Budapesti Bartók Béla Zenei Szakközépiskolában tanult énekelni. Tanulmányait a Szegedi Tudományegyetem Zeneművészeti Karán folytatta, jelenleg mesterszakos operaénekes hallgató. Emellett több neves operaénekes kurzusán is részt vett.

Pusztaszegi Ákos ugyancsak a gyulai művészeti iskolában kezdett zenét tanulni, a választott hangszere a trombita volt. A budapesti Weiner Leó Zeneművészeti Szakgimnázium elvégzését követően felvételt nyert a Budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemre, jelenleg is itt tanul.

Az Almásy-kastély parkjában rendezett koncerten Mozart, Vivaldi, Haydn, Telemann, Massenet, Mascagni és Erkel művei hangzottak el Somogyváry Ákos karnagy vezényletével. Közreműködött Gál Csaba zongoraművész, a Békés Megyei Szimfonikus Zenekar és az Erkel Ferenc Vegyeskar.

A hangversenyhez kapcsolódóan bemutatották a nagyközönségnek azt az öt, Erkel Ferenc hagyatékából származó tárgyat, amelyet Szőnyi Martha ajánlott fel az Erkel Ferenc Múzeum javára, és átadták az Erkel Ferenc Társaság Tiszteletbeli Tagja cí-

metek azoknak, akik sokat tettek az Erkel-életmű megőrzéséért, a zeneszerző munkásságának megismertetéséért.

Tiszteletbeli tagnak választották Tóth Lászlót, a Budapesti Filharmóniai Társaság elnökét, Becze Szilviát, a Bartók Rádió szerkesztő-műsorvezetőjét, Batta András Erkel Ferenc-díjas, Széchenyi-díjas magyar zenetörténészt, a Magyar Zene Háza Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatóját, valamint posztumusz az idén elhunyt Bencze Izabellát, a Magyar Rádió Közalapítvány ellenőrző testületének egykori elnökét, a Közszolgálati Közalapítvány volt kurátorát.

A hangverseny a himnusz közös eléneklésével zárult.

Az Erkel Ferenc Társaság a koncert másnapján, június 19-én tartotta öt évente esedékes tisztújító közgyűlést, melyen egyhangú szavazással erősítette meg tisztségében Somogyváry Ákos elnököt, Dézsi János alelnököt és Sós Juditot, a társaság titkárát. Ismét az elnökség tagja lett Perlaki Attila, Áchim Erzsébet, Görgényi Ernő, Kassai István, Németh Csaba és Regele Piroska.

Somogyváry Ákos

